

PREVENTIEAKKOORD
JEUGD
OEGSTGEEST

ACTIEPROGRAMMA 2022

INLEIDING

Voor u ligt het geactualiseerde actieprogramma voor 2022 met een overzicht van de lopende en nieuwe activiteiten/initiatieven die georganiseerd worden vanuit het Preventieakkoord Jeugd.

In dit actieprogramma blikken we terug op hetgeen we al bereikt hebben en kijken we vooruit naar wat er komend jaar op de planning staat. Aankomend jaar is het laatste jaar van het vierjarig Preventieakkoord Jeugd dat eind 2019 is vastgesteld. Dit betekent niet dat we in 2023 gaan stoppen. Er zijn mooie projecten en initiatieven voortgekomen vanuit het preventieakkoord. Deze willen we graag voortzetten. Tegelijkertijd is dit ook het jaar waarin we de puntjes op de i willen zetten als het gaat om de plannen zoals die in het initiële akkoord stonden.

In dit actieprogramma 2022 staan we dan ook kort stil bij deze ontwikkelingen rondom de coronacrisis. De opvolgende drie hoofdstukken zijn onderverdeeld aan de hand van de drie ontwikkellijnen van het Preventieakkoord Jeugd:

- Sterke basis
- Vroegtijdige ondersteuning
- Kundige professionals en samenwerking

In sommige gevallen is sprake van overlap en passen acties onder meerdere actielijnen.

CORONACRISIS

Belangrijk om te noemen is dat het coronavirus invloed heeft gehad op het de activiteiten vanuit het Preventieakkoord Jeugd. Soms in negatieve zin, zoals dat activiteiten moesten worden gecancelled of uitgesteld, maar ook in positieve zin. In Oegstgeest zijn er regelmatig creatieve oplossingen bedacht zodat mensen elkaar toch konden steunen of creatieve oplossingen bedacht zodat activiteiten toch door konden gaan. Complimenten aan alle betrokkenen in Oegstgeest!

Het coronavirus heeft het leven van gezinnen op meerdere vlakken beïnvloed. Zo stelt het Nederlands Jeugd Instituut: *'De fysieke leefstijl, het mentaal welbevinden en de schoolresultaten zijn duidelijk negatief beïnvloed. Sociale contacten zijn minder intensief en meer online, en gevoelens van eenzaamheid nemen toe'*. Het NJI vraagt daarbij extra aandacht voor kwetsbare groepen. Ook in Oegstgeest neemt de eenzaamheid onder jongeren toe. Opvallend hierbij is dat in Oegstgeest jongens een groter risico hebben op eenzaamheid dan meisjes. In Oegstgeest hebben we daarom bijvoorbeeld het project JoinUs ingezet om jongeren die last hebben van eenzaamheid te ondersteunen.

Ook op scholen zijn de effecten van corona zichtbaar. Scholen doen hun best om leerlingen te begeleiden en achterstanden in te halen. Zowel het onderwijs als de gemeente hebben vanuit het Rijk extra middelen ontvangen

(NPO-middelen) om scholen de komende twee jaar te ondersteunen. Hiervoor wordt een apart programma opgesteld. In de nieuwsbrieven rondom het preventieakkoord informeren wij u in het voorjaar van 2022 over deze plannen. Voor de gemeente ligt hier tevens de taak om scholen te stimuleren om aandacht te houden voor de projecten van het preventieakkoord.

Komend jaar staan we -evenals in 2020 en 2021- voor de grote uitdaging om laagdrempelige, preventieve ondersteuning voor jongeren en jongvolwassenen aan te bieden en de gevolgen van de coronacrisis te verminderen en/of te voorkomen.

ONTWIKKELIJK 1. STERKE BASIS

AANPAKKEN EN ACTIES PER 2022

Ouders Inc.

Ouders Inc. is een online cursus voor aankomende en jonge ouders. In de cursus krijgen ouders informatie over slapeloze nachten, onzekerheid in ouderschap maar ook over gezond partnerschap en omgaan met meningsverschillen. Doel van de cursus is om ouders beter te laten communiceren zodat het aantal conflicten en scheidingen vermindert. De gemeente Oegstgeest heeft in mei 2020 150 cursussen ingekocht. Deze lopen tot en met april 2022. Tot het einde van 2021 hebben 120 koppels meegedaan aan de online cursus. Voor het jaar 2022/2023 gaan we in gesprek met Ouders Inc. om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de cursus te blijven aanbieden aan ouders van Oegstgeest.

Campagne over opvoed- en opgroethema's

Op dit moment is er al veel aanbod rondom opvoed- en opgroethema's. Bijvoorbeeld het eerder genoemde Ouders Inc., de cursussen, trainingen en informatieavonden die via het Centrum voor

Jeugd en Gezin worden aangeboden, maar bijvoorbeeld ook programma's als Kansrijke Start. Natuurlijk wordt er door verschillende partijen hard gewerkt om het aanbod binnen de gemeente zichtbaar te maken. Bijvoorbeeld door het publiceren van activiteiten in de Oegstgeester Courant, via de CJG website, via de Preventieak-

koord Jeugd pagina van de website Oegstgeest.nl en via professionals binnen het werkveld.

Steunouders/Buurtgezinnen

In Oegstgeest willen we graag stimuleren dat mensen eerst op hun eigen netwerk kunnen terugvallen voordat er gebruik wordt gemaakt

van professionele voorzieningen. Een project als Steunouders voorziet in de behoefte van kwetsbare gezinnen om wat verlicht te worden in zorgtaken doordat zij door de steunouders enige tijd in de week geholpen worden. Ook kan het kind tijd doorbrengen in een ontspannen omgeving. Graag willen we het komende jaar onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit project in 2022 te starten in Oegstgeest. Hiervoor zullen we met verschillende aanbieders in gesprek gaan.

Okidoo

Okidoo is een project waarin wekelijks activiteiten aan 'kwetsbare' kinderen in de basisschoolleeftijd (groep 5 t/m 8) geboden worden. Doel is om alle kinderen gelijke kansen te geven. Het is niet in alle gezinnen vanzelfsprekend om deel te nemen aan activiteiten zoals sport, cultuur, musea, natuur en literatuur. Ook wordt er gesproken over alledaagse dingen en hoe de kinderen ertegenaan kijken. Via de intern begeleiders van de basisschool worden kinderen aangemeld bij

Okidoo. De pilot van Okidoo was in 2021 zeer geslaagd. De kinderen hebben een diversiteit aan activiteiten aangeboden gekregen zoals bijvoorbeeld een bezoek aan een kruidentuin, Sportclinic, een schaak les en een bezoek aan Naturalis. Voor het komende jaar zullen er twee groepen starten met Okidoo.

ONTWIKKELIJK 2. VROEGTIJDIGE ONDERSTEUNING

AANPAKKEN EN ACTIES PER 2022

Pilot 18 maanden huisbezoek

Wanneer een dreumes 18 maanden is, gaan ouders soms door een moeilijke tijd. De ontwikkeling van de autonomie van het jonge kind is erg belangrijk rond deze leeftijd. Dit wordt ook wel de peuterpuberteit genoemd. Rond de 18 maanden wordt nu een huisbezoek aangeboden dat langer is dan de 'normale' afspraken bij het consultatiebureau. Hierin krijgen ouders de tijd om hun vragen te stellen. Ook kan de jeugdverpleegkundige een goed beeld krijgen van hoe het kind opgroeit. Zo kunnen eventuele problemen vroegtijdig gesignaleerd worden. Samen met de ouders kan besproken worden wat (of wie) zij nodig hebben om hun eventuele moeilijkheden op te lossen.

In samenwerking met de GGD (Hecht) wordt deze pilot uitgevoerd. De eerste onderzoeksresultaten van het 18 maanden huisbezoek laten een positief beeld zien. Jeugdverpleegkundigen van de GGD ervaren dat ouders met kinderen rond 18 maanden veel vragen hebben. Zij hebben

tijdens het 18 maanden huisbezoek de tijd om deze vragen te beantwoorden en krijgen een beter beeld van de situatie van het kind. We continueren het 18 maanden huisbezoek dan ook in 2022.

Ondersteuning bij ontwikkelingsvoorsprong

Begin 2019 hebben wij vanuit het preventieakkoord een werkgroep ontwikkelingsvoorsprong opgezet. Door de werkgroep werd geconstateerd dat er in Oegstgeest behoefte is aan het door ontwikkelen van vroeg signalering, deskundigheidsbevordering, een passend aanbod voor jeugdigen en ouders. Parallel aan het Oegstgeester initiatief startte ook een regionaal project 'begaafde leerlingen' met hetzelfde doel: de Leidse 'Aanpak voor Talentontwikkeling' gefinancierd met subsidie van het ministerie van OCW. In 2021 is de Oegstgeester werkgroep als 'kring' voortgezet in de regionale samenwerking. Wij blijven betrokken bij de kring en zullen de voortgang monitoren.

Aanpak 'de druk op presteren'

GGZ Rivierduinen heeft met behulp van financiering vanuit het innovatiebudget voor het preven-

tieakkoord- in samenwerking met het Jeugdteam Leidse Regio een training ontwikkeld voor kinderen om te leren omgaan met prestatiedruk. Het programma is een aanvulling op de huidige weerbaarheidstrainingen die jaarlijks op scholen in Oegstgeest gegeven worden. De training moet een aanvulling zijn op 'de overstap' voor ouders en 'Coole kikker' voor kinderen (door jeugdteam) en voorziet in de behoefte om dieper in te gaan op de onzekerheden van kinderen die prestatiedruk ervaren. Het Jeugdteam Leidse Regio heeft inhoudelijk meegedacht over de training en zal uiteindelijk de training gaan geven.

Belangrijk onderdeel van de training is de rol van ouders. Zo is er naast de 4 bijeenkomsten voor jongeren ook een bijeenkomst voor de ouders. Daarnaast wordt van ouders verwacht dat zij een actieve rol hebben in het leerproces van hun kind en zullen zij deelnemen aan de laatste bijeenkomst. Vanuit onderzoek is gebleken dat ouders een grote rol spelen bij prestatiedruk van jongeren en kinderen.

De uitvoering van de training zou in 2021 beginnen. Dit is door de coronamaatregelen uitgesteld. De training staat nu gepland voor april 2022.

Ondersteuning bij echtscheiding

In de gemeente Oegstgeest willen we graag dat preventie voor ouders en kinderen in echtscheidingsituaties wordt versterkt, o.a. door (vroeg) communicatie over mogelijkheden en onmogelijkheden en door een passend aanbod voor jonge kinderen te bieden. In 2021 is er een werkgroep gestart om te inventariseren wat het aanbod in Oegstgeest is betreffende echtscheiding. Naar twee projecten wordt op dit moment onderzoek gedaan:

1. De begeleide omgangsregeling van Humanitas. Humanitas biedt een laagdrempelige vorm van omgangsbegeleiding. Onderzocht wordt of dit project het huidige aanbod voor echtscheidingsproblematiek binnen Oegstgeest aanvult.
2. Daarnaast zal in 2022 de cursus 'Een Rugzak Vol' aangeboden worden aan professionals die in Oegstgeest met kinderen werken. Tijdens

deze cursus zullen zij leren om in gesprek te gaan met kinderen en hun ouders die te maken hebben met scheidingsproblematiek. Dit om vroegsignalering te bevorderen.

Tot slot zullen we via een behoefteanalyse in kaart brengen of er iets ontbreekt aan het huidige aanbod en op welke wijze we bekendheid kunnen geven aan het huidige aanbod. Zodat we gezinnen die in scheiding liggen goed kunnen ondersteunen en complexe echtscheidingsproblemen kunnen voorkomen.

Aanpak eenzaamheid

Eenzaamheid onder jongeren is een actueler onderwerp dan ooit. Dit omdat het risico op (ernstige) eenzaamheid landelijk is gestegen onder jongeren als gevolg van de coronamaatregelen. Het risico op ernstige eenzaamheid onder Oegstgeester jongeren is ongeveer gelijk aan dat in de regio (6% tegenover 5,8%). Waarbij jongens een relatief groter risico lopen dan meisjes. (jongens 7,6% in Oegstgeest t.o.v. 5,6% in Hollands Midden, meisjes 4,4% in Oegstgeest t.o.v. 6% in Hollands

Midden). We verwachten dat door alle maatregelen rondom Corona ook bij de jeugd in Oegstgeest het risico op eenzaamheid is gestegen.

In 2021 is gewerkt aan een plan van aanpak op vroegsignalering, onder andere vanuit een samenwerking tussen de gemeente en Gro-Up (voorheen Stichting Jeugd en Jongerenwerk). Als gevolg hiervan is gestart met het project JoinUs. Met als doel om eenzame jongeren te ondersteunen bij de ontwikkeling van sociale vaardigheden en “mindset” en op die manier gevoelens van eenzaamheid te verminderen. Op dit moment draait de groep met vijf deelnemers. Samen met JoinUs en Gro-Up wordt onderzocht hoe we jongeren die zich eenzaam voelen beter kunnen bereiken zodat zij de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Daarnaast zullen we vanuit de gemeente Oegstgeest in 2022 een brainstorm met betrokken partners organiseren. Dit om samen met professionals binnen Oegstgeest te bepalen hoe we jongeren die zich eenzaam voelen beter kunnen begeleiden en wat er mist in het aanbod voor eenzame jongeren.

Lokale coalitie alcohol en drugs

Het terugdringen van alcoholgebruik vormt een belangrijke pijler binnen het preventieakkoord. Het aantal jongeren dat in Oegstgeest ooit alcohol heeft gedronken ligt lager dan in Hollands Midden (respectievelijk 42% en 47%). Tegelijkertijd zijn deze cijfers nog altijd hoog. Daarbij komt kijken dat de landelijke trend is dat jongeren door de coronamaatregelen meer alcohol en drugs zijn gaan gebruiken. We verwachten dit ook terug te zien in de cijfers van alcohol- en drugsgebruik onder Oegstgeester jongeren.

In 2022 gaan we starten met een lokale coalitie roken/alcohol. De aanpak is gericht op alle leeftijden (0-100) met als insteek het voorkomen/verminderen van alcohol en middelengebruik. Met de coalitie geeft de gemeente Oegstgeest lokaal uitvoering aan deze doelstelling in het Nationaal Preventie Akkoord.

De GGD (Hecht) en de Brijder stichting zijn belangrijke partijen en zullen betrokken worden bij het vervolg.

Natuurlijk willen we dat kinderen in Oegstgeest rookvrij opgroeien. Dit kan in een rookvrije omgeving, en met goede voorbeelden om zich heen. Daarom hebben we op diverse plekken in Oegstgeest de 'Rookvrije Generatie' borden en tegels geplaatst. De tegels en borden zijn geplaatst op wandelpaden en bij speeltuinen. Het komend jaar zullen er ook tegels of borden geplaatst worden bij het Centrum van Jeugd en Gezin. Wij danken de GGD die de borden en tegels gratis heeft kunnen leveren.

ONTWIKKELIJK 3. GOEDE SAMENWERKING EN KUNDIGE PROFESSIONALS

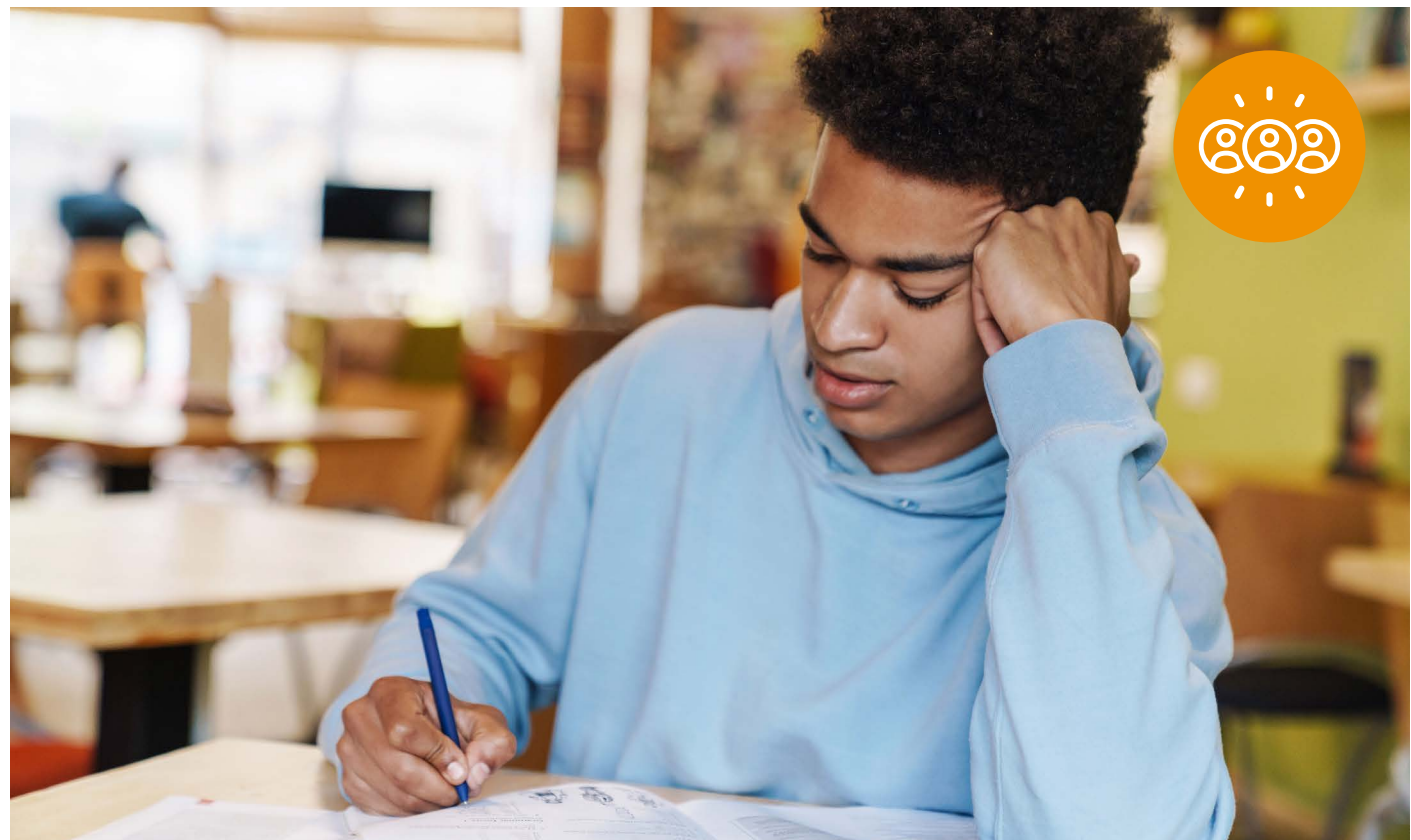
AANPAKKEN EN ACTIES PER 2022

Leerlingvolgsysteem Hart & Ziel

Bij de Hofdijckschool wordt een pilot uitgevoerd met leerlingvolgsysteem Hart & Ziel. Alle scholen werken met een systeem waarin zij kunnen bijhouden hoe het gaat met de individuele leerlingen in de klas, maar ook hoe het gaat met de groepsdynamiek. Hart & Ziel is een programma waarin algemeen welbevinden en veiligheid een plek hebben en van waaruit op individueel en collectief niveau vervolgenterventies kunnen worden ingezet. In 2022 zullen we onderzoeken of Hart & Ziel ook uitgerold kan worden naar andere scholen in Oegstgeest of dat we bruikbare instrumenten kunnen verwerken in de bestaande volgsystemen bij scholen. Hiervoor zullen we onderzoeken hoe het programma ervaren wordt door andere scholen in de regio.

Scholingsprogramma jeugdpreventie

Vanuit het Preventieakkoord Jeugd bieden we scholing aan voor (jeugd)professionals in Oegstgeest, waardoor gedeelde kennis en visie en

goede samenwerking wordt gestimuleerd.

Binnen het scholingsprogramma worden -aan de hand van inhoudelijke thema's- bijeenkomsten en trainingen georganiseerd voor betrokkenen vanuit diverse achtergronden. Zo wordt gezamenlijke kennis en visie bevorderd en tegelijkertijd onderlinge ontmoeting en uitwisseling gestimuleerd. Voor 2022 staat de training 'Een Rugzak Vol' op de planning. In deze training leren professionals om in gesprek te gaan met kinderen en hun ou-

ders die te maken hebben met scheidingsproblematiek. Beoogde deelnemers zijn professionals uit het onderwijs en kinderopvang/bsso. Aan de hand van de acties van het Actieprogramma volgen mogelijk meer bijeenkomsten, bijvoorbeeld naar aanleiding van de aanpak alcoholpreventie.

Landelijk programma Kansrijke Start

Ook in 2022 zal een vervolg worden gegeven aan de Oegstgeester invulling van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start. Kansrijke start

is een programma gericht op een optimale start voor de eerste 1000 dagen van een mensenleven. Kansrijke Start is gericht op drie verschillende levensfasen. Namelijk voor de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de geboorte. Het programma richt zich vooral op kwetsbare ouders.

In Oegstgeest zijn er een aantal programma's die al goed lopen:

- Zo valt Ouders Inc. onder het programma van Kansrijke start en nemen we sinds 2021 deel aan het programma Nu Niet Zwanger. Dat professionals toerust met middelen en gesprekstechnieken om kwetsbare ouders te begeleiden in een bewuste keuze voor zwangerschap op het juiste moment. Een ongewenste zwangerschap wordt hierdoor voorkomen.
- Het prenataal huisbezoek is een ander onderdeel van Kansrijke start en wordt samen met de GGD (Hecht) uitgevoerd. Dit wordt per 1 juli 2022 verplicht. Het doel hiervan is dat (aan-

staande) ouders ook in (psycho)sociaal-maatschappelijk opzicht worden ondersteund. Deze ondersteuning is gericht op het verbeteren van de situatie. In samenwerking met de GGD zal onderzocht worden wat er nodig is om aan deze wettelijke verplichting te voldoen en wat er in Oegstgeest nodig is.

- Tot slot is laagdrempelige opvoedondersteuning een pijler voor Kansrijke start. Dit wordt in de gemeente Oegstgeest doorlopend geboden. Zo kunnen ouders in het Centrum van Jeugd en Gezin terecht bij verschillende partijen voor opvoedondersteuning. Bijvoorbeeld de Jeugdgezondheidszorg, het Jeugdteam, jongerenwerk en de pedagoog van kwadraad.

Essentieel onderdeel om alle kinderen uit kwetsbare gezinnen een kansrijke start te bieden is dat professionals vroegsignaleren, samenwerken en doorverwijzen naar passende hulp. De gemeente werkt met alle partijen binnen het CJG, de GGD en de netwerkpartners om samenwerking te verbeteren en lijnen kort te houden. Dit doen

we door het organiseren van en het aansluiten bij kenniskringen zoals eerder genoemd in dit verslag.

TOT SLOT

Geconcludeerd mag worden dat we de afgelopen drie jaar al veel bereikt hebben met het Preventieakkoord Jeugd. Doel is dat alle kinderen gelijkwaardige kansen krijgen in onze maatschappij. Sommige gezinnen hebben hierin extra ondersteuning of een duwtje in de rug nodig. Dat zijn de gezinnen die we proberen te bereiken.

Het komende jaar zullen we een aantal nieuwe projecten starten en een aantal continueren of uitbreiden. Wij kijken uit naar een goede samenwerking met al onze partners en staan altijd open voor nieuwe (burger)initiatieven die zo nodig met het innovatiebudget kunnen worden ondersteund.

PREVENTIEAKKOORD
JEUGD
OEGSTGEEST